

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

Հոգեկանը խմբային
երաժշտութեան մէջ

Երգչախումբի մը մէջ, միասնաբար երգելը արարք մըն է, որ մեծ նշանակութիւն ունի Նախ՝ կը խորհրդանշէ համաձայնութիւն, իրարու հետ ներդաշնակութիւն, որովհետեւ այդ ձայներու ձուլումը միաժամանակ ձուլումն է նաեւ միտքերու և հոգիներու: Յետոյ, խմբային երգեցողութեան մասնակցելով կը ստեղծուի ձգտում մը ներդաշնակուելու տիեզերքին հետ ևս: ... Չէ՞ որ շատ մը եղանակներ յօրինուած են տիեզերքի մէջ ապրող էակներու կամ բնութեան վանապան ձայներու վրայ հիմնուած: «Ճիշդ այդ պատճառաւ երգելն առաջ պէտք է խաղաղեցնենք մեր ներքին աշխարհը: հեռանալէ առաջ մտա-հոգութիւններէն, որպէսզի կարենանք հոգեպէս ներդաշնակուիլ տիեզերքի բոլոր էակներուն հետ և երգել միաձայնութեամբ»: Ահա երաժշտագէտ-հոգեբան փրոֆ. Մ. Այվանովի սկզբունքը (Mikhael Aivanov, 1900-1986, *Création artistique et spirituelle*):

Կարելի է այդ չորս ձայները որոնք միասին կ'երգեն — սօփրանօ, ալթօ, պաս և թենօր — նմանցնել ջութակի չորս լարերուն: մէկ լարը կը ներկայացնէ սիրտը, միւսը իմացողութիւնը, երրորդը հոգին, իսկ չորրորդը միտքը: Ջութակը կը ներկայացնէ մարմինը, իսկ ձայտը՝ կամքը որ կ'ազդէ կամ կը ներգործէ բոլորին վրայ:

Ջութակի մը չորս լարերուն նուազը մեզի ցոյց կուտայ այն սկզբունքը, թէ այդ չորսի համադրութիւնը պէտք է թրթռայ միաժամանակ ներդաշնակօրէն նաեւ մարդուն մէջ: Ինչո՞ւ, կը խորհիք, թէ ջութակահարը նուազելն առաջ միշտ ստիպուած է լարել ու ներդաշնակել իր գործիքը: Նոյնպէս ալ մարդիկ ևս կարող չեն որելն աշխատանք արտադրել լաւ կերպով, եթէ չեն ներդաշնակուած: Ուրեմն, կարելոր է որելն ձեռնարկութեան չսկսիլ, մինչեւ որ մեր «Ջութակի Լարերը» յարգուած ու լարուած ըլլան:

Շատ կարելոր է երգելը, ըլլայ այն սիրողական (ամառադր) կերպով, որելն տարիքին, նոյնիսկ մանկութեան շրջանէն սկսեալ: Կրնաք ըսել թէ ինչո՞ւ, երբ կարելի է սկստակալ մը դնել կամ ձայնասփիւռը միացնել ու գոհանալ պայն ունկնդրելով: Ճիշդ է, թէ շատեր բնաւ կարիքը չեն զգար երգելու և սակայն անոնք կ'անգիտանան, թէ որքան օգտակար ու կարելոր է երգելու աշխատանքը հոգեկանին համար, և թէ որքան մեծ տարբերութիւն կայ մտիկ ընելու և կատարելու միջեւ: Ճիշդ կը նմանի նստիլ ճաշելու կամ ճաշող մը դիտելու միջեւ եղած տարբերութեան: Եթէ կը կարծէք թէ միայն դիտելով կրնաք գոհանալ, շատ կը սխալիք: որովհետեւ ան պիտի ստանայ սը-նունդը ու կայտառանայ, իսկ դուք մնաք սոված ու տկար: Ան պատրաստ է աշխատանքի, իսկ դուք հապիւ թէ կարենաք շարժիլ:

Կան անձեր, որոնք իրենց մենակատարի հովեր տուած՝ անկում կը նկատեն երգչախումբերու մասնակցիլ: Դժբախտաբար այս դասակարգի անձերը կ'անգիտանան երգին օգուտները:

Այո՛, անոնք որ կ'երգեն միասնաբար, կը միանան նաեւ երաժշտական աշխարհին ու կը զօրանան թէ՛ ֆիզիքապէս, թէ հոգեպէս: Կարելոր է գիտակցիլ, որ միասնաբար երգելը ժամանցի կամ զուարճանալու առիթ մը չէ, այլ գործողութիւն մը կատարել է, որ շարժման մէջ կը դնէ անձի մը բոլոր էութիւնը: Խմբային երգեցողութեան միջոցաւ, միաժամանակ, կը ստեղծուի ընկերային հաճելի մթնոլորտ մը, և եթէ հասկնանք այս բանին կարե-

ւորութիւնը, շատ աւելի լայն ժամանակ պիտի տրամադրենք խմբային երգեցողութեան ու պիտի կարենանք հասնիլ շօշափելի արդիւնքներու:

Մեր առօրեային մէջ բոլորս ալ լծուած ենք աշխատանքներու, որոնք երբեմն մեզ երջանիկ չեն ըներ, ոչ մեր հոգին կ'ալնուացնեն, ոչ ալ մեր միտքը կը լուսաւորեն: այլ յաճախ մեզ կը վերածեն վատառողջ մեքենաներու: Բայց երբ այդ առօրեայէն ետք հաւարութիւնք ու միասնաբար երգենք լրջօրէն, համոզւումով, այն ժամանակ մեր ձայնաշարը (դիապասոն) իրար հետ ձուլելով ու ներդաշնակելով, մենք զմեզ պիտի զգանք կերպարանափոխուած և հոգեպէս հարստացած նորանոր ներշնչումներով:

Ընդհանրապէս մարդ արարածը գիտակից չէ այն այլապան կարողութիւններուն զորս ունի իր մէջ, հետեւաբար չի գործածեր վառներ: Եւ ճիշդ այստեղ է դժբախտութիւնը... իսկ եթէ աւելի ժամանակ տրամադրենք ու փորձենք արուեստի վանապան բնագաւառներ, կրնանք նոր շնորհներ գտնել մեր մէջ: Այս շնորհներէն մին կրնայ ըլլալ խմբովին երգելը, որը թէ՛ ձեր և թէ ձեր շրջապատի օգտին կրնայ ծառայել: Երեւակայեցէք վայրկեան մը այս համադրուած ընտանիքին մէջ մտնել և իւրաքանչիւր անձի բնաորութեան ու սովորութիւններուն հետ ապրիլ համերաշխաբար: Կարելի է հասնիլ այս բարձրութեան, միայն երգելը սիրելով, որովհետեւ այդ պահուն կը պատկանիք արուեստի հիմնալի «եղբայրութեան» մը, որուն նպատակն է արթնցնել մարդկային ազնիւ զգացումները, և ահա այդ ժամանակ դուք պիտի կարողանաք ներկայացնել ճշմարիտ և խոշոր զօրութիւն մը: Ուրեմն եթէ ձեր մէջ կը զգաք փոքրիկ ձայն մը, միացէք երգչային խումբի մը ու պիտի տեսնէք ձեր էութեան մէջ հիմնալի լոյս մը, խաղաղութիւն մը և միաժամանակ ստուարած պիտի ըլլաք արուեստի գոյատեւման նուիրական գործին:

Քաղեց՝ ՍԵՆԱՄ ԲԷՔԼԻԿԵԱՆ